

Behandeling

Tumor Necrosis Factor (TNF) bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa kan de arts of verpleegkundig specialist TNF-alfa blokkerende medicijnen voorschrijven.

TNF is een ontstekingsremmend medicijn. Bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa kan het de klachten verminderen en heeft u minder kans op complicaties. U start met een TNF-alfa blokkerend medicijn als:

- Uw ziekte onvoldoende heeft gereageerd op andere 'klassieke' lang werkende medicijnen.
- Uw arts een andere belangrijke medische reden heeft om eerder te starten met deze medicijnen.
- U bijwerkingen heeft gekregen van andere medicijnen, waardoor u deze medicijnen niet kunt gebruiken.

In deze folder leest u meer over deze behandeling.

(073) 553 30 51

Maandag t/m vrijdag 8.30 - 17.00 uur

Hoe verloopt de behandeling?

Hier vindt u alle belangrijke informatie over de behandeling.

Algemeen

Bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa heeft u last van ontstekingen in de darmen. De oorzaak van beide ziektes is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van de ontstekingsreactie. Hierdoor verminderen uw klachten. U heeft ook minder kans op problemen die bij deze ziekte kunnen voorkomen.

Medicijnen kunnen de darmontsteking onderdrukken maar de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met de medicijnen kunnen de klachten weer terug komen.

Werking

TNF-alfa blokkers zijn vrij nieuwe medicijnen (biologische) tegen de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. In de darm van patiënten met de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa wordt bij onderzoek een verhoogde hoeveelheid van het ontstekings eiwit tumor necrose factor (TNF) gevonden. Dit eiwit speelt een rol bij het ontstaan en blijven bestaan van ontstekingen van het darmslijmvlies.

TNF-alfa blokkers blokkeren de effecten van dit ontstekings eiwit. Daardoor remt het medicijn de ontsteking in de darm. Klachten, zoals diarree en buikpijn, verminderen daardoor. De meeste patiënten voelen zich minder moe en kunnen beter functioneren in het dagelijks leven.

Er zijn een aantal verschillende TNF-alfa blokkers:

- infliximab (Flixabi®, Remsima®, Remicade®);
- golimumab (Simponi®);
- adalimumab (Amgevita®, Humira®).

Effect

Het effect van infliximab treedt meestal snel op, namelijk binnen een paar dagen tot weken. Bij adalimumab en golimumab kan dit iets langer duren.

Wat gebeurt er voordat u start met TNF-alfa blokkers?

- Voordat u start met de TNF-alfa blokkers, onderzoeken wij u op sluimerende of actieve infecties.
- Tuberculose is een infectie die soms jarenlang ongemerkt in de longen zit, zonder problemen te geven. Het immuunsysteem houdt de bacteriën dan onder controle. Door het gebruik van TNF-alfa blokkers, kan deze infectie actief worden. Daarom onderzoeken we u op tuberculose voordat u met de behandeling start.
- U krijgt een lichamelijk onderzoek, bloedonderzoek, een huidtest en een röntgenfoto. Ook testen we u op hepatitis B, hepatitis C en HIV besmetting.
- Het is belangrijk dat u zelf voor en tijdens de behandeling let op andere bronnen en/of algemene verschijnselen van infecties.

Heeft u hoge koorts boven de 38.5°C of koude rillingen? Bel dan direct uw arts!

Vragenlijst invullen

Belangrijk!

Voordat u kunt starten met de behandeling is het belangrijk dat u vragenlijst invult. U doet dit 1 dag vóórdat u een infuus of injectie met TNF-alfa blokkers krijgt.

Ga naar de vragenlijst (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/sites/default/files/documents/2020-05/INT-179A.pdf>)

Beantwoord u 1 of meer vragen met 'ja'? Bel dan naar de MDL verpleegkundige, telefoonnummer (073) 553 30 51.

U mag geen TNF-alfa blokkers krijgen als u klachten heeft die kunnen wijzen op een infectie. Het kan zijn dat uw arts dan besluit om de behandeling uit te stellen.

Gebruik

Infliximab (Flixabi®, Remsima®, Remicade®)

- De verpleegkundige geeft u infliximab via een infuus. Dit gebeurt op de afdeling Dagbehandeling.
- De normale dosering is 5 milligram per kilogram lichaamsgewicht.
- Na het eerste infuus krijgt u na 2 en 6 weken opnieuw een infuus met infliximab.
- Daarna krijgt u als onderhoudsbehandeling elke 8 weken een infuus.
- De arts kan de dosering en/of hoe vaak u infliximab krijgt aanpassen. Dit hangt af van de ernst van uw ziekte en het effect van de behandeling.

Golimumab (Simponi ®)

- U krijgt het medicijn 1 keer per 4 weken via een injectie net onder de huid.
- De MDL-verpleegkundige leert u hoe u het medicijn moet spuiten.

- De eerste 2 keer doet u dit onder begeleiding op de polikliniek. Als het inspuiten van het medicijn goed gaat, doet u dit daarna zelf thuis.
- In de eerste 2 weken krijgt u golimumab in een hogere dosis. U start de eerste 2 weken met 200 milligram.
- Daarna krijgt u 2 weken 100 milligram golimumab.
- Daarna volgt iedere 4 weken een onderhoudsbehandeling. De dosis is afhankelijk van uw lichaamsgewicht.
- Uw arts kan van dit schema afwijken. Dit hangt af van de ernst van uw ziekte en het effect van het medicijn.

Adalimumab (Amgevita®, Humira®)

- U krijgt het medicijn 1 keer per 2 weken via een injectie net onder de huid.
- De MDL-verpleegkundigen leren u hoe u het medicijn moet spuiten.
- De eerste 2 keer doet u dit onder begeleiding op de polikliniek. Als het inspuiten van het medicijn goed gaat, doet u dit daarna zelf thuis.
- Uw arts start de eerste 4 weken met een hogere dosering adalimumab. De eerste keer krijgt u 4 injecties van 40 milligram, dat is samen 160 milligram.
- Na 2 weken krijgt u 2 injecties van 40 milligram, wat samen 80 milligram maakt.
- Vanaf week 4 is de normale dosering 1 injectie van 40 milligram adalimumab.
- Uw arts kan van dit schema afwijken. Dit hangt af van ernst van uw ziekte en het effect van het medicijn.

Bijwerkingen

Een allergische reactie is een afweerreactie van uw lichaam op een voor uw lichaam vreemde stof. Alle TNF-alfa blokkerende medicijnen zijn voor uw lichaam vreemde stoffen en kunnen dus allergische reacties geven.

Bijwerkingen die voorkomen bij het gebruik van TNF-alfa blokkers zijn hoofdpijn, buikklachten en huiduitslag.

Bijwerkingen door infiximab (Flixabi®, Remsima®, Remicade®)

U krijgt de medicijnen via een infuus. Tijdens of na het infuus kunt u last hebben van de volgende reacties:

- rillingen;
- koorts;
- jeuk;
- huiduitslag;
- hoofdpijn;
- duizeligheid;
- kortademigheid;
- pijn op de borst.

Wat gebeurt er als u klachten krijgt?

Krijgt u 1 van de bovengenoemde klachten? Dan stopt de verpleegkundige het infuus of laat dit langzamer inlopen. Soms krijgt u van uw arts medicijnen om de allergische reactie te behandelen of te onderdrukken, zoals prednisolon. De volgende keer krijgt u deze medicijnen dan om te voorkomen dat u opnieuw klachten krijgt. Afhankelijk van hoe ernstig u reageert op het medicijn, besluit uw arts of de behandeling met infiximab definitief gestopt wordt.

Krijgt u medicijnen om klachten te voorkomen? Dan adviseren wij u dringend om deze dag **geen** auto te rijden. Deze medicijnen beïnvloeden uw rijvaardigheid.

Later optreden van een overgevoeligheidsreactie

Een overgevoeligheidsreactie op infiximab kan ook pas later optreden. Dan is de reactie minder heftig. Deze uitgestelde overgevoeligheidsreacties merkt u meestal 3 tot 12 dagen na een infuus. U kunt dan de volgende klachten krijgen:

- spierpijn;
- gewrichtspijn;
- rugpijn;
- koorts;
- uitslag;
- jeuk;
- galbulten;
- heesheid;
- droge keel;
- hoofdpijn;
- zwelling van gezicht, lippen of handen.

Bijwerkingen door adalimumab (Amgevita®), Humira®) of golimumab (Simponi®)

Bij het gebruik van adalimumab of golimumab komen soms huidreacties voor op de plaats waar het medicijn de huid in gaat. De huidreacties zijn bijvoorbeeld roodheid, zwelling, jeuk en pijn rond de insteekplaats. Dit is vervelend, maar de behandeling kan wel gewoon door gaan.

Bijwerkingen die bijna nooit voorkomen

Infecties

De TNF-alfa blokkers zorgen ervoor dat het afweersysteem van ons lichaam minder goed zijn werk kan doen. Dit is nodig om de ontstekingsziekte in de darm tot rust te brengen. Maar hierdoor werkt ook uw normale afweerreactie tijdens bacteriële of virale infecties niet goed. Daardoor heeft u meer kans op infecties. Meestal gaat het om milde, virale bovenste luchtweginfecties, zoals verkoudheid of voorhoofdsholteontsteking. Soms ook infecties in de longen, urinewegen (blaasontsteking), huid (gordelroos) of in het bloed. U mag geen TNF-alfa blokkers gebruiken als u een infectie heeft. Uw arts stopt de medicijnen als u een ernstige infectie krijgt.

Zenuwstelsel

Heel af en toe zijn er zenuwaandoeningen gemeld. Zeer zelden ontstaat tijdens een behandeling met infliximab een andere auto-immuunziekte, zoals multiple sclerose (MS). Meld tintelingen, krachtsverlies of slechter zien aan uw MDL arts.

Hart

Heeft u hartfalen? Waarschuw dan uw behandelend arts als u meer last krijgt van kortademigheid en/of vocht in uw onderbenen of voeten. Het blijkt dat TNF-alfa blokkers hartfalen soms erger maken.

Waar moet u op letten?

Zwangerschap of kinderwens

Tot zover bekend lijkt het gebruik van TNF-alfa blokkers tijdens de zwangerschap veilig te zijn. De meeste informatie is bekend over infliximab. TNF-alfa blokkers gaan wel over in het kind. Uw arts kan daarom besluiten om met het medicijn te stoppen. Dit zal dan van week 22 tot na de bevalling zijn. Hierdoor kan het kind zonder TNF-alfa blokker geboren worden.

Vaak geldt dat opvlamming van de ziekte meer risico's met zich meebrengt in de zwangerschap dan het gebruik van TNF-alfa blokkers. Overleg met uw arts wanneer u een zwangerschapswens hebt of zwanger bent en TNF-alfa blokkers gebruikt.

Borstvoeding

TNF-alfa blokkers gaan ook over in de borstvoeding. Meestal wordt geadviseerd om geen borstvoeding te geven. Toch zijn er tot nu

toe geen schadelijke gevolgen gevonden bij kinderen die borstvoeding kregen van een moeder die TNF-alfa blokkers door gebruikte. Overleg met uw arts als u borstvoeding wilt geven.

Autorijden

U mag tijdens de behandeling gewoon autorijden of apparaten bedienen. Krijgt u voor de eerste keer een infuus met infliximab? Dan raden wij u aan om vervoer naar huis te regelen. Dit is omdat het dan nog niet duidelijk is hoe u reageert op dit medicijn.

Krijgt u een operatie?

Neem dan van tevoren contact op met uw MDL-verpleegkundigen of arts. De TNF-alfa blokkers worden meestal niet voor de operatie gestopt. Wel kan het gebruik hiervan invloed hebben op de datum en/of planning van de operatie.

Vaccinaties (intentingen)

- Uw arts raadt u af om naar tropische landen of gebieden te gaan waar veel besmettelijke ziekten voorkomen, waaronder tuberculose.
- Bij het geven van een vaccin reageert uw lichaam met een afweerreactie. TNF-alfa blokkers remmen uw normale afweerreactie. Daardoor kan de vaccinatie minder goed werken.
- U mag geen vaccinatie krijgen met een verzwakt levend vaccin, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts en BCG.
- Het advies is wel om het jaarlijkse griepvaccin te halen.

Heeft u besloten om een reis te maken naar een land waarvoor vaccinaties worden geadviseerd? Dan kan uw arts u verwijzen naar de GGD of travelclinic Radboudumc. Zij hebben spreekuren voor het adviseren van reizigers.

Vragen

Als u vragen heeft, kunt u daarmee terecht bij uw behandelend arts of verpleegkundige.

Bij lichamelijke klachten of dringende vragen belt u naar de specialistisch Maag-, Darm- en Leververpleegkundigen tijdens het spreekuur

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/spreekuur-chronische-darmontsteking-ibd#paragraph-specific-department-information-1721>).

Praktische tips

MijnJBZ

Via MijnJBZ (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz>) kunt u zelf een deel van uw persoonlijke en medische gegevens inzien die in het JBZ over u bekend zijn. Zie ook: Wat kan ik in MijnJBZ zien?

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz/wat-kan-ik-in-mijnjbz-zien>)

Bekijk uw zorgverzekering

Het is uw eigen verantwoordelijkheid na te gaan of u verzekerd bent voor de zorg waarvoor u naar het Jeroen Bosch Ziekenhuis komt.

Bekijk van tevoren uw polisvoorwaarden of informeer bij uw zorgverzekeraar

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/kosten-en-zorgverzekering>).

Betrokken afdelingen

Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL)

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/maag-darm-en-leverziekten-mdl>)

Meer informatie

Zorg bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa (IBD)

(<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/maag-darm-en-leverziekten-mdl/zorg-bij-de-ziekte-van-crohn-en-colitis-ulcerosa-ibd>)

Code INT-179